

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2026 рік

№ 04(413)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

У видавництві всеукраїнського щомісячника «Бористен» готується збірник документальних нарисів про відданих своїй справі співробітників дніпропетровської обласної лікарні імені Мечникова.

У цьому номері читайте допис про заступника медичного директора з акушерсько-гінекологічної допомоги **Ірину Китову**.

Цього року дніпровський тележурналіст, видавець, письменник, дослідник західної української діаспори, засновник та шеф-редактор нашого часопису, голова правління Дніпропетровської обласної організації НСПУ **Фідель Сухоніс** відзначає 45-тя своєї творчої діяльності. З цієї нагоди вміщено інтерв'ю з ювіляром, яке підготувала **Еліна Заржицька**.

ШАНОВНІ ДОБРОЧИНЦІ!

Найперше, що нам потрібно для перемоги - це єдність. Коли ми всі один за одного - ніякий ворог не страшний. Допомога, підтримка, взаєморозуміння, повага, не байдужість, віра для перемоги надзвичайно важливі. Тому низький уклін тим, хто допомагає сьогодні нашій Вітчизні встояти у цю важку днину.

Сердечно дякуємо отцю **Олексію Лімонченко (San Mateo, CA.)** за черговий княжий дар у обороні України. Воістину божі справи правдивого душпастиря.

Ми щиро вдячні Вам за цікавість історичною Батьківщиною. Правдиво бажаємо Вам усіляких гараздів та гарного самопочуття!

Влас. інформ.

-----Зміст-----

Адреси доброти.....1	Ф. Сухоніс: Історія української літератури ще з часів І. Котляревського це найперше громадянська відповідальність письменників перед своїм народом14
Україна та Росія – не брати»: голос правди, що звучить у світі.....2	Дитяча рубрика «Стефанія»..18
До питання про початки міста Дніпра.....4	Вісті з діаспори 20
Та, хто зустрічає нове життя.....7	Американський журнал про українські писанки.....21
На різні теми.....11	НАША ЦЕРКВА 22
Українська мати і війна» (хроніки сьогодення).....12	

Долучайтесь до нас у соцмережі facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті borysten.com.ua

*Аліє Асанова (США)
 доктор філософії, к.пед.н.*

Україна та Росія – не брати»: голос правди, що звучить у світі

У квітні в Stony Brook University (Нью-Йорк, США) відбулася подія, значення якої виходить далеко за межі академічного середовища. Відкрита лекція докторки Наталії Шпильової-Саїд під промовистою назвою «Україна та Росія – не брати» стала не лише науковою розмовою, а й потужним інтелектуальним жестом на захист української ідентичності у світі.

Д-р Наталя Шпильова-Саїд – викладачка української мови на кафедрі слов'янських мов та літератур у Harvard University (Кембридж, США), авторка численних статей про російську агресію, про сучасну українську та кримськотатарську літератури та про перспективи деколонізації русистики в американських університетах. Особливо вагомими в науковому доробку останніх років є монографія «Як Росія заперечує існування України: Національна пам'ять через призму листів діячів культури» (Russia's Denial of Ukraine: Letters and Contested Memory. Lexington Books, 2024) та антологія сучасної кримськотатарської літератури «Кримський Інжир» (Crimean Fig: Contemporary Crimean Tatar Poetry and Fiction, ed. by Askold Melnyczuk, Anastasiya Levkova, Nataliya Shpylova-Saeed, Arrowsmith Press, 2025). З 2016 року вона також є ведучою подкастів на New Books Network, що є платформою для дискусій про книги з української тематики. Зараз докторка працює над проектом «Пам'ять Росії про минуле:

війна проти України та забуте майбутнє» (Russia's Memory of the Past: The War Against Ukraine and the Forgotten Future), у якому досліджує, як Росія використовує історичні наративи, аби легітимізувати і продовжити війну проти України.

Дослідниця окреслила головну тезу чітко і безкомпромісно: нав'язуваний Кремлем міф про «один народ» є інструментом політичного та культурного підпорядкування України.

«Українці давно усвідомили свою глибоку відмінність від росіян: не лише політичну, а й культурну».

Наскрізною у лекції є проблема пам'яті. Не як абстрактне поняття, а як поле боротьби. Як наголосила доповідачка, пам'ять українців про себе давно піддавалася сумніву та викривленням. Водночас російський наратив часто сприймався як «нормативний» у міжнародному дискурсі. Симптомом цієї нерівності є, здавалося б, просте запитання, яке українці часто чують за кордоном: «Чим українська мова відрізняється від російської?». За цими словами стоїть значно більше – сумнів у самостійності України як культурної та політичної реальності, і водночас мовчазне визнання Росії як «нормативного центру».

Цей захід виразно показав, що сучасна війна Росії проти України є не лише військовим конфліктом, а наслідком тривалої політики заперечення української державності. Ідеї, викладені у публічних заявах російського керівництва, продовжують імперську традицію

– від уявлення про «молодшого брата» до виправдання агресії через нібито «захист». У своїй аргументації дослідниця звернулася зокрема до риторики В. Путіна, а саме до його концепції «історичної єдності» росіян і українців. Постійне використання займенників «ми» і «наш» є не просто мовною особливістю, відзначила вона, а інструментом привласнення, спробою стерти межу між двома народами і підміною реальності сконструйованим «спільним простором». У цьому просторі Україна не має права на окреме існування.

Особливо вражаючою частиною виступу став показ фото – задокументованих прикладів написів, залишених російськими військовими на окупованих територіях України. Дані свідчення, за словами д-ра Н. Шпильової-Саїд, демонструють не лише військову присутність, а й матеріалізовану ідеологію стирання, знищення пам'яті, мови та ідентичності. Вони фактично повторюють ту саму риторику, яка роками формувалася на державному рівні в Росії: заперечення України, її мови, її пам'яті. «Йдеться не лише про території. Йдеться про спробу стерти сам факт існування українців як окремої нації», – підкреслила авторка.

Водночас промова д-ра Н. Шпильової-Саїд нагадала: українська культура ніколи не була пасивною. Ця боротьба триває не одне століття: від Л. Українки, М. Хвильового, О. Довженко до О. Забужко та С. Андрухович – українські інтелектуали чинили опір, протистояли імперським нарративам, послідовно відстоюючи право на самобутність. Українська мова ніколи не була «другорядною», як її намагалися представити, вона була мовою боротьби, гідності та самоствердження.

Сьогодні ця боротьба триває не лише на фронті, а й у сфері ідей, мови та історичної пам'яті. Саме тому подібні лекції в університетах світу мають особливу вагу: вони формують розуміння України як незалежної, повноцінної держави з власним голосом, руйнуючи міфи, які надто довго залишалися без належного спротиву. У глобальному контексті це частина великого процесу переосмислення історії, у якому Україна повертає собі право бути почутою у всесвітньому просторі. А для українців ще й нагадування: наша історія, наша мова, наша пам'ять потребують не лише збереження, а й постійного проговорення, бо там, де ми мовчимо, за нас говорить хтось інший. Сьогодні світ уважніше слухає Україну, ніж будь-коли раніше. Але цього все ще недостатньо. Український голос має звучати гучніше – у науці, в освіті, у медіа, у публічному просторі. І це вже не лише право. Це відповідальність.

Автор допису Аліє Асанова (зліва) та Наталія Шпильова-Саїд.

*Євген Луняк
доктор історичних наук,
капітан ЗСУ*

До питання про початки міста Дніпра

Останнім часом у пресі знову розгорнулося дискусія щодо історичних витоків сучасного міста Дніпра. Тим більше, що за рік, у 2026-му році, матимемо 250-річний ювілей Дніпра, якщо братимемо за підставу 1776-й рік, як рік заснування міста.

Очевидно, що ні імперська дата – 1776-й рік, ні також імперська – 1787-й рік не відповідають початкам одного з найбільших міст теперішньої України. Тож питання про визначення часу зародження міста є не тільки назрілим, але й перезрілим. Певної популярності в наші дні набуває підхід, що історичні витoki міста слід виводити від Самарі (Старої Самарі), старовинної фортеці на лівому березі Дніпра, на місці якої згодом уряд Катерини II намагався заснувати так званий Катеринослав-Кільченський, або Катеринослав I, Катеринослав-Самарський, Катеринослав-Лівобережний.

Цей підхід не позбавлений логіки, адже, якщо враховувати, що Дніпру передував Дніпропетровськ, який до 1926 р. мав назву Катеринослав, а вперше ця назва згадується під 1776-р й стосується так званого Катеринослава-Кільченського, який виник на місці колишньої Самарі, то цілком природно було б і початки Дніпра виводити від зародження цієї фортеці. Втім, кілька думок посилюють сумнів у логічності згаданої версії.

Кілька аргументів заперечують цей, здавалося б, послідовний умовивід.

Проблема перша – рік

Прибічники такої версії, по суті, модернізують радянсько-імперський підхід до питання про заснування міста, який визначав його початком 1776-й рік (привіт Брежнєву і Щербицькому!), коли указом Катерини II згадувалося утворення Катеринослава в районі притоки Самари Кільчені, після чого тут почали проводитися будівельні роботи зі створення нового міста. Однак, за іронією історії, навіть у часи самої Катерини II і навіть у її оточенні той Катеринослав, який почав розбудовуватися з 1787 року на правому березі Дніпра, не виводився від того Катеринослава, який мав постати після 1776 року на Кільчені. Його початки з кінця XVIII ст. бачили в 1787 році, коли сама цариця й австрійський імператор Йосиф II урочисто заклали перші камені в будівництво нового міста. І таке бачення зберігалось впродовж подальшого імперського періоду (100-річчя Катеринослава було відзначене в 1887 році), а потім продовжувалося практично всю радянську добу.

Досить відомим є той факт, що ідея про заснування Катеринослава-Дніпропетровська в 1776-му році вирінула десь у першій половині 1970-х років у розпал так званого брежнєвського застою, коли Ра-

дянський Союз охопила своєрідна манія на великі та маленькі ювілеї: 1967 – 50-річчя «великого жовтня», 1970 – 100-річчя з дня народження Леніна, 1972 – 50-річчя утворення СРСР, 1975 – 30-річчя «великої перемоги», 1982 – 1500-річчя Києва тощо. На відзначення ювілейних торжеств часто щедро виділялися немаленькі кошти з загальносоюзного та республіканського бюджетів, приїздили високі гості з Москви (нерідко із залученням тодішньої першої особи в СРСР – Брежнєва), що було досить привабливою перспективою для місцевих партійних еліт, зацікавлених у відзначенні подібних ювілеїв. Саме тоді й зародилася ідея відзначити 200-річчя Дніпропетровська не в 1987 році, адже партійні функціонери справедливо припускали, що до цього року старий і німецький Брежнєв вже може й не дотягнути, а в 1976-му, на який, до речі, припадало 70-річчя самого бровастого генсека та 50-річчя перейменування Катеринослава на Дніпропетровськ. Це місто було близьким та досить рідним і для тодішнього радянського керманіча Брежнєва, і для очільника радянської України Щербицького, адже вони обидва були уродженцями цього регіону, а з Дніпропетровськом був пов'язаний значний період їхнього життя та партійної кар'єри. В рідному для Брежнєва Дніпродзержинську-Кам'янському тоді ж за його безпосереднього участі було урочисто відкрито бюст, прикрашений багатьма орденами й медалями. Тож перенесення відліку Катеринослава-Дніпропетровська з 1787-го на 1776-й рік було викликане не так історичними міркуваннями, скільки політичною доцільністю та намаганням партійного керівництва радянської України на чолі з Щербицьким зайвий раз прогнущися перед своїм кремлівським босом.

Проблема друга – місце

Катеринослав I будувався на лівобережжі Дніпра при впадінні Кільчені в Самару. I являв собою невдалий проєкт ім-

перської влади, який не вийшло реалізувати. Надалі цю назву було перенесено до іншої місцевості. Загальновідомим є той факт, що Катеринослав, а згодом Дніпропетровськ до середини ХХ ст. розташовувався і розвивався виключно на правому березі Дніпра. Перехід міста на лівий берег був пов'язаний з його розростанням і розширенням, а також будівництвом тут міцних і надійних мостів через головну річку України. Розбудова мегаполіса та включення в його ареал все нових і нових населених пунктів дозволила сучасному Дніпру розростися аж до територій, де колись і мав постати Катеринослав-Кільченський, втім ядро, з якого виростало саме місто, знаходиться на правобережжі й залишається досить віддаленим від його лівобережних околиць.

Той Катеринослав, який в 1787-му році урочисто засновувала руйнівниця автономії України та ліквідаторка Запорозької Січі Катерина II, котру простий народ називав «сучою дочкою», не виник на порожньому місці, а виростав там, де вже існувало жваве торговельно-економічне життя. Локацію ядра початкового Катеринослава можна приблизно визначити між так званим Новим Кодаком, який у ХVIII ст. був центром Кодацької паланки, та Старим Кодаком, заснованим відомим французьким інженером Бопланом в 1635 р. як польський форпост у регіоні. Втім, подорож Боплана по Дніпру в тому році, детально занотована ним в своєму «Описі України», вже показала активне життя в цьому краю та наявність тут значних поселень: Романів (Romanow), нинішнє Романкове, район Кам'янського, «великий пагорб, де козаки зустрічаються, збираючи військо і проводячи раду. Це місце було б дуже гарним і зручним для спорудження міста», трохи нижче за течією острів з такою ж назвою (очевидно, сучасний Кривець), де «збирається багато рибалок, які прибувають з Києва

та інших місць», Таранський Ріг (Tarensky Rog), нинішнє Таромське, «одне із найкращих для проживання місць, які я коли-небудь бачив. Воно ж і найбільш вигідне для спорудження замку», а також чотири острови, що нині перебувають в межах Дніпра – Монастирський острів (l'île du Monastere), Кінський острів (Konesky Ostro), Князів острів (Kniazow Ostro) і Козацький острів (Kozacky Ostro). Боплан дав детальну характеристику кожному з островів. Так, він відзначив, що назва Монастирського острова походить від монастиря, який існував тут у давні часи і від якого не залишилося й сліду. Серед насельців Монастирського острова Боплан згадує лише вужів і гадюк. Подібно як і щодо Князів острова та Козацького острова. Від цих островів за розмірами та за фактурою дуже відрізнявся Кінський острів, розташований навпроти гирла Самари (Samar). Він більше відомий у подальший час як Становий острів і нині знаходиться в межах районів міста Дніпра Мандриківка та Лоцкам'янка. Острів був досить великий – близько 3 км вздовж та 1 км впоперек, а також густо вкритий лісами та болотами. Саме щодо цього острова Боплан зазначає присутність великої кількості рибалок, котрі рибалили як в Дніпрі, так і в Самарі, а потім зберігали улов, висушуючи рибу чи засипаючи її попелом. І саме цих людей можна без перебільшення зарахувати до найдавнішого населення місцевості, де незабаром виник сучасний Дніпро. Ця місцевість, крім риби, була багатою на мед, віск, дичину та будівельний ліс, що й приваблювало сюди охочих людей. Саме звід-

си за рекомендацією Боплана й брався будівельний ліс для спорудження Кодацької фортеці (Kudac) в липні 1635 р.

Таким чином, на час подорожі Боплана у місцевості, на якій незабаром виникли Старий і Новий Кодаки, вже існували постійні поселення козаків і рибалок. Новий Кодак згодом виділився серед інших поселень Надпорожжя, перетворившись на головне містечко Кодацької паланки. Саме ці функції наприкінці XVIII ст. уже в імперському управлінні від нього перейняв Катеринослав.

Початки теперішнього Дніпра можна виводити від тих поселень, які відомі з 1635 р. Це поселення на Кінському острові, Старий Кодак і трохи згодом – Новий Кодак. Саме останній фактично й дав поштовх для виникнення в цьому місці адміністративного центру нового імперського регіону наприкінці XVIII ст. – Катеринослава, який потім трансформувався у нинішнє місто Дніпро. Ймовірно, спочатку царський уряд планував заснувати головний центр провінції, утвореної на землях Вольностей Війська Запорозького, на певному віддаленні від Нового Кодака. Цим невдалим проєктом і став Катеринослав на Кільчені. Але за короткий час помилковість цього рішення стала очевидною, тому Катеринослав було вирішено перенести поближче до Нового Кодака. Нове імперське місто перебрало від нього відповідні адміністративні функції, а з плином часу сам Новий Кодак перетворився на один з районів Дніпра, відомий також як Нові Кайдаки.

Та, хто зустрічає нове життя

Морозний вечір на початку лютого у Дніпрі. Майже дев'ята година. На календарі 2026 рік. Триває повномасштабне вторгнення. Вівторок. Повня. На вулицях майже немає машин, і ще менше людей. Сіра автівка мчить вулицями середмістя. А в ній розгортається ціла драма. Лунають тихі жіночі крики з певною періодичністю, а чоловічий голос говорить:

- Пані Ірино, це Валентин, ми їдемо в лікарню, почались перейми!

- Я зрозуміла, виїжджаю до вас! — відповідає йому жіночий голос на тому кінці слухавки.

Кричу на передньому сидінні я — не те, щоб це було неочікувано, але перейми почались ввечері, а я подумала, в мене просто потягнуло живіт, бо я хотіла їсти, адже до приблизної дати пологів ще було декілька днів. Я намагаюсь дихати правильно і бачу, скільки хвилювання на обличчі в мого чоловіка і батька, який за кермом.

Дорога в лікарню ім. Мечникова здається дуже довгою, хоча насправді вона займає не більше 20 хвилин. Думка про те, що сьогодні я побачу свою доньку перебиває увесь біль та страх.

Нарешті я бачу напис “Пологовий”. Між переймами повільно виходжу з автівки і ми йдемо туди, де щодня народжуються нові українці і українки. Ліфт. Лікарі. Мене вже чекають, а я чекаю пані Ірину, з якою я познайомилась декілька тижнів тому і вирішила, що саме тут і з нею у світ прийде наше донька...

***

Стильна темноволоса пані у кабінеті лікарні ім. Мечникова. Ірина Китова. Тоді, при першому знайомстві, вона мені сказала “Сонечко, все буде добре. Головне — нічого не бійся!”. Свого часу вона навчалась у Дніпропетровській медичній академії. За фахом — лікар-анестезіолог. Її шлях розпо-

чався саме тут — у лікарні ім. Мечникова, тут вона працює і сьогодні. Після закінчення інтернатури півтора роки побула в декретній відпустці, а вже коли донечці Полінці виповнилось 1,5 роки вийшла працювати лікарем -анестезіологом у Пологовому Мечникова.

З 2014 року очолювала реанімаційне відділення у Пологовому Мечникова. А в 2020 році призначили на посаду заступника медичного директора.

За цими фактами та цифрами — люди. Дорослі і дуже маленькі, які тільки приходять в цей світ завдяки Ірині та її команді. Ви знаєте, що таке епідуральна анестезія і наскільки відповідальним є цей процес? Коли руки однієї жінки за вашою спиною тримають тоненьку довгу голку і роблять цей важливий прокол, а попереду вас тримає акушерка зі словами: “Сонечко, можеш тиснути на мої руки, головне — не рухайся, це дуже важливо!”. Ці секунди дорівнюють рокам професіоналізму. На щастя, мені не довелося бачити операційну, кесарський розтин чи якісь ускладнен-

ня. Але скільки складних історій бачили ці стіни і Ірина Китова? Знає тільки вона...

“До повномасштабного вторгнення в Україну мій звичайний день виглядав досить спокійно. Я прокидалась рано, снідала, планувала свої справи на день, працювала у найкращому для мене місці: Пологовий Мечникова. Встигала і навчатися, зустрічалась з друзями, проводила час з родиною. Багато мандрувала з донечкою та її колективом на різні фестивалі. Життя текло у звичному ритмі: були плани на вихідні, подорожі, культурні заходи. Я відчувала себе в безпеці, сподіваючись на стабільне майбутнє.

Однак 24.02.2022 все змінилося. Щоденність наповнилася тривогою та невідомістю. Мої ранки починались з новин про війну, сирен та повітряних тривог. Я навчилася швидко реагувати на зміни — планувати робочий день в залежності від новин та розпоряджень, допомагати волонтерам, підтримувати тих, хто постраждав. Замість звичних зустрічей з друзями, ми проводили майже весь час на роботі: хто за операційним столом, хто біля ліжка, організовували допомогу для військових та біженців.

З волонтерами і усіма небайдужими необхідно було налагодити допомогу лікарні ліками, одягом, харчуванням. А найперше людям і жити нема було де. Цей новий ритм життя навчив мене цінувати прості речі: мир, спокій, безпеку. Я зрозуміла важливість єдності та підтримки одне одного. Кожен день став боротьбою за виживання, але водночас і можливістю зробити щось значиме для своєї країни та людей навколо.

Тепер я дивлюсь на світ іншими очима. Війна змінила мої пріоритети, погляди на життя та цінності. Я навчилася бути більш стійкою і вдячною за кожен момент спокою. Ми разом боремося за нашу свободу і майбутнє України», - каже Ірина.

***

У медичній сфері важливо працювати в команді.

“А у мене моя команда найкраща. Ми ефективно співпрацюємо з колегами, що допомагає покращити якість лікування пацієнтів”, - каже Ірина. І це дуже помітно. Злагодженість, швидкість, надійність. Все це я відчула на собі.

Того вечора вона приїхала в спортивному худі і жартувала, що, якщо я народжуватиму довго, їй доведеться піти вранці на нараду в такому одязі.

Шість годин ми провели разом в пологовому залі. Мені не було страшно, мені було надійно і спокійно від розуміння, що я в руках професіоналів.

Мій чоловік був поруч, в нас були партнерські пологи.

“Бо він так само учасник процесу, це ваша спільна дитина”, - за декілька тижнів до сказала мені в кабінеті з посмішкою пані Ірина.

Ми жартували, розмовляли і говорили про все між переїздами. Бо ці фантастичні жінки зуміли створити атмосферу, яка стала ніби домашньою.

Але для цих лікарів стрес — це частина роботи. Вони працюють під час війни. А війна — це не тільки пологи. Це виклики, травми, біль та втрати.

“Війна, безумовно, залишила глибокий слід у моєму житті та світосприйнятті. Я відчуваю, що вона змінила мене в багатьох аспектах: як особистість, як професіонала і як громадянина. Стрес став невід’ємною частиною нашого життя. Кожен день приносить нові виклики, і, на жаль, відпочинок чи відпустка — це розкіш, про яку ми можемо тільки мріяти. У лікарні Мечникова, де я працюю, атмосфера напружена. Ми отримуємо виклики щодня, і кожен з них вимагає нашої максимальної уваги та зусиль. Це не лише фізичне навантаження, а й емоційне. Важко бачити страждання людей, їхні переживання, і відчувати безвихідь у такі важкі часи. Війна забирає не

тільки фізичні ресурси, але й енергію душі. Ми намагаємося підтримувати одне одного, але іноді це просто неможливо. Відсутність можливості відпочити чи просто відійти від всього цього навантаження стає справжнім випробуванням. І я не про себе зараз. Все це про кожну сестричку, про кожного лікаря. Багато з нас щодня стикаються з цими труднощами. Хочу наголосити на важливості підтримки одне одного (що ми і намагаємось робити щодня) — навіть просте слово співчуття чи розуміння може стати світлом у темряві.

А ще підтримка наших рідних, які чекають нас вдома. І просто чашка гарячого смачнюшого чаю -це вже величезна підтримка. А слова:”Я тебе люблю, матусю”, -це те, що надихає. Наша сила полягає в тому, щоб визнавати свої почуття і шукати способи їх вираження. Разом ми зможемо витримати ці важкі часи”, - каже Ірина.

На питання, що вона зробить після Перемоги, відповідає так:

“Обійму своїх рідних. Ніщо не зрівняється з теплом і підтримкою близьких. Я мрію про те, щоб зібрати всю родину разом, відзначити нашу перемогу та подякувати за те, що ми витримали всі труднощі.

Я мрію про подорожі Україною та за її межами. Відкриття нових горизонтів, знайомство з новими людьми та культурами — це те, чого я прагну.

Вірю, що після перемоги буде безліч можливостей для розвитку. Я хочу реалізувати свої ідеї та мрії, створити щось корисне для суспільства.

Я мрію про те, щоб долучитися до відновлення нашої країни. Допомогати тим, хто постраждав від війни, підтримувати благодійні ініціативи — це моє бажання. Просто насолоджуватимусь життям. Я хочу цінувати кожен момент, радіти простим речам і дякувати за мирне небо над головою.

Перемога — це не лише кінець війни, а й новий початок. Я вірю в краще майбутнє для себе та своєї родини, а також для всіх українців».

***

В перервах між переймами ми говоримо. Я розповідаю пані Ірині, пані Вікторії (Вернигора Вікторія Вікторівна -лікар акушер-гінеколог Пологового Мечникова) та пані Оксані (Шабельник Оксана Володимирівна -акушерка Пологового Мечникова) про себе, ким працюю і про свого чоловіка, який посміхається поруч, тримаючи мене за руку — він не любить зайвий раз про себе говорити.

Валентин родом з Маріуполя, грек за походженням, українець за духом і паспортом. Він поліцейський, який не зрадив присязі і боронив рідне місто до останнього, балансуючи між життям та смертю. Він є у документальному фільмі “20 днів в Маріуполі” і на тій самій світлині Євгена Малолетки, що отримала Пулітцера. Ми познайомились, коли я запросила його на інтерв’ю. Я розповідаю це і плачу від розуміння, що стискаю руку свого чоловіка в пологовому, а скоро ми побачимо нашу донечку...

- Ваша історія вражає...- каже Ірина

- Киця, треба тужитись, залишилось небагато! - каже пані Вікторія.

Час іде. Настає момент, коли я відчуваю, ніби я на сцені і в головній ролі, софіти направлені на мене. Дивне порівняння, але так і є — багато світла, чотири жінки біля мене, кров, медичні рукавички і запах аромамасла, чоловік стоїть біля голови, тримаючи руки в мене на плечах. Десь так зображують пологи в фільмах, але в житті все яскравіше і гостріше.

Всі дуже серйозні і цей момент ...його важко описати словами. Лише відчуття. Секунди — в голові наче вибухають тисячі зірок. І її кладуть мені на груди... Я бачу погляд темних очей і я чую її голос. Вперше. Секунди, за якими фантастично злагоджена робота — обрізання пуповини. А потім вона вже поруч, на зважуванні та вдяганні. Кричить — шокована і здиво-

вана появою в цьому світі. Руки її батька допомагають вдягати її перший одяг милого рожевого кольору...

Я плачу і повторюю чоловікові “Ти бачиш її? Це вона! Наша доця...”. Навколо стоять чудові жінки, які допомогли пройти мені цей шлях, посміхаються. Для мене це найкращий день в житті і диво. Для них — звична робота, яку вони роблять щодня. Роками. І це вражає мене і досі. Певно, в них є крила янголів, сховані за медичними халатами.

На дошці маркером пані Оксана пише ці особливі цифри...зріст, вага і час народження... А поруч великими літерами — Стефанія. І домальовує червоне сердечко. В мене в телефоні зберігається фотографія цієї дошки...

Я кризь сльози бачу, як посміхається пані Ірина і дивиться на мене.

“Які в неї великі очі! Я можу про вас написати в фейсбуці?”, - питає вона. Я з посмішкою киваю.

Стефанія в ковдрі лежить в мене на грудях і нас фотографують. Я надсилаю фото своїм батькам, пишу друзям. Пальці ледь слухаються. Перші хвилини життя нашої доньки і перші світлини.

Через декілька годин в палаті я читаю пост пані Ірини у фейсбуці: “Дорога до дому о 3:30 — дивовижна. Тиха, світла і дуже чесна. Бо за спиною — велика справа, зроблена разом із командою Пологовий Мечникова. Бо цієї ночі у світ прийшла Стефанія. У мир. У любов! У майбутнє! І саме в такі миті розумієш: недаремні безсонні ночі, тривога й втома. Бо життя перемагає. P.S. Найцінніші перемоги народжуються тоді, коли місто ще спить, а серце — не втомлюється вірити».

На її сторінці в соцмережі можна зустріти дуже щемні історії, пов’язані з роботою. Те, що особливо торкнулось серця. Емоційні дописи про військових, історії з операційної, зворушливі світлини татусів з малюками у пологовому.

А ще ми випадково розуміємо —

моя подруга і волонтерка Аріна Чабан дуже добре знає пані Ірину, бо так само народжувала тут сина Всеслава. А ще їх об’єднує тема волонтерства — пані Ірина каже, що Аріна надихає її своєю силою. Ще одна моя чудова подруга Ольга Шмаденко з Америки так само знає пані Ірину. Попри те, що в США вона дуже давно, пам’ятає рідне Дніпро, збирає дуже багато коштів на допомогу ЗСУ і пише про українських жінок у своєму авторському проєкті wowwoman.com. Написала вона колись про мене, про Аріну та Ірину. А виявилось, ми усі знайомі. Дякую Ользі за можливість використати цитати з її статей. Ось такий тісний світ і лікарня Мечникова, яка поєднує різних жінок...

***

“Прийшла подивитись на ваші величезні оченята!”, - ранком каже мені пані Ірина. У Стефанії дійсно великі темні оченята, поки синього відтінку, як у всіх малюків. Вона дуже серйозним поглядом дивиться на лікарку. Коли ми прощались в день виписки, пані Ірина побажала нам з чоловіком повернутись сюди знову.

“Я б хотіла цього, але зупиняє війна”, - кажу я.

“Війна тривати може і рік, а може десять. Цього не знає ніхто. Не забороняй собі жити!”, - посміхається вона. З таким спокоєм і впевненістю. А я в ці хвилини думаю про те, що бувало так, що вночі, коли місто обстрілювали нелюди-росіяни, тут в Мечникова в пологовому було життя. Були лікарі, породіллі та малята. Бо життя дійсно не зупиняється і не чекає. Воно є тут і зараз...

Я пишу цей текст, а поруч спить наша Стефанія. Колись я розкажу їй цю історію, покажу її перші світлини, бірочку з її ім’ям та перший одяг. І Розкажу про чудових жінок і пані Ірину Китову, яка мені сказала, що все точно буде добре, головне не боятись... І так і було!

Дарина Сухоніс і маленька Стефанія

На різні теми

У Овальному бюро Білого Дому у Вашингтоні США відбувалася підпільна довірочна нарада. У ній брали участь Президент США Дональд Д. Трамп, Віце Президент Дж. Д. Ванс, Секретар Оборони чи Війни Піт Гексет та Директор Бюра Федерального Дослідження Каш Пател.

Президент пив Даєт Кок та з великим задоволенням їв від Макдоналдс Великий Мак та Французькі фрі. Ванс не їв але попивав коньяк, Гексет попивав скотч а Пател попивав пиво. Були звукові записники у приміщенні і вони були у стані рекордування. Це було не відоме учасникам.

Пател мовчав та слухав. Гексет цитував здавалось з Святого Письма одначе ніхто з присутніх не відповідав на його слова бо фактично не розумів. Ванс гордився тим що за час адміністрації Трампа і його, Україні не надано одного долара допомоги. Щодо переговорів з Іраном Венс гордився що за 49 років не було зустрічі з найвищими речниками Ірану аж тепер. Трамп звернув увагу новиною, що він самочинно продовжив звільнення відсанкцій на Російській Федерації на додатковий термін та гордився що це також Україні не допоможе. Трамп скаржився на Святійшого Отця Папу, що той постійно цитує з Святого Письма вказуючи на мир, на тиранів, що Господь не слухає молитви тих котрі є агресорами і що це напевно відноситься до нього. Ванс у відповідь для заспокоєння свого ватажка ствердив, що Папа повинен бути дуже обережним коли торкає теологічні теми.

Ну, подібно як за Президента Ніксо-

на таємниця була розкрита бо запис розмов був оприлюднений. Виявилось, що Гексет помилково цитував не з Святого Письма, а видумку з одного американського фільму. Сміялись з Гексета, мабуть тому, що він має кепську репутацію релігійного пияка, але не більше чим з Ванса бо Венс не тільки помішав роки оскільки Америка зустрічалась так пізно як у 1978-79 роках і з Шаха Реза Павлаві якого, до речі Америка поставила на предстіл Ірану як свого паяца, хоча жорстокого. Далеко більше сміялись з Ванса бо Ванс новоспечений Католик тобто щойно з 2019 року і наважився сказати цілковиту дурницю бо можливо Папа повинен бути обережним щодо політики бо можуть закинути, що це не його діло, але теологія це його основне діло, це не тільки що він студіював але це фактично зображення цілого його життя. Якщо Папа не може займатися теологічними питаннями то тоді хто може? Ванс чи Трамп?

Дійшло до такого абсурду що електорат в Америці а то і люди по цілому світу прийшли до переконання, що на цьому зібранні хіба Трамп був найрозумнішим, аде ще раз виявив себе рабом або агентом Москви. Заключення хіба таке, що Трамп знає що він робить, він працює на Кремль. Ніхто за останній рік не допоміг Кремлю стільки чим допоміг Трамп. Це вже зовсім не смішне ні для американського електорату ані для України.

Дозвольте звернути увагу на електорат українців в Америці які підтримували Трампа у виборах, мабуть не були зрадниками а просто були дурними.

Сьогодні багато прийшло до переконання, що Трамп може навіть і є агентом Кремля. Вони навіть почали його критикувати.

На мою християнську думку замало сьогодні критикувати і навіть битись у груди. Треба компенсувати. Сказав мені один священник, що на його думку замало щоби злодій при сповіді відмовив кілька разів Отче Наш та ще Богородице Діво. Треба віддати це що ти вкрав. Якщо

не можеш безпосередньо постраждаючому то віддай на добру ціль.

У випадку наших обдурених виборців пропоную закупити безпільотника (дрона), щоби вбивати москалів. На мою думку це належить до християнських добрих діл. Якщо хтось потребує контактів для цього, дайте мені знати. Я знаю дуже багато і командирів, капелан і добровольців, чесних людей котрі цим ділом займаються.

19 квітня 2026 року

«Українська мати і війна» (хроніки сьогодення)

Нинішня війна торкнулася кожного. Війна, яка ніяк не закінчується всупереч здоровому глузду. Божевілля...

Війна – не наш вибір. Ми – змушені. І ми – боремося.

Чи потрібно писати про війну?

Необхідно. Це святий обов'язок письменника, бо література про війну – більше, ніж художній твір. Це – історія, яку потрібно донести до прийдешніх поколінь.

Так, війна торкнулася кожного. Але найбільш – жінок-матерів. Бо невідомість, постійна тривога, тремтіння від телефонного дзвінка (а раптом страшна звістка!) – жахлива катівня, яка є невід'ємним атрибутом побуту війни. Як жити далі, коли приходять звістки про загибель дитини?.. Провалитися в небуття, догнати його в тій прірві, віддати своє життя взамін його?!

Тільки це неможливо...

Залишається жити з раною в серці, рятуватися роботою, намагатися знайти притулок своїй невикористаній любові... Хтось іде на війну. Хтось стає волонтером, знаходить в цьому порятку-

нок, хтось тихо вмирає кожного дня, але намагається своїм існуванням принести хоч якусь користь...

Саме про цих жінок нова книжка «Українська мати і війна» із серії «Бібліотека журналу «Бористен» (Упорядник Фідель Сухоніс, голова ДОО НСПУ).

«Ця збірка – свідчення про те, що українська боротьба часто має жіноче обличчя... Книжка покликана нагадати – поки б'ється серце української жінки, країна має силу вистояти, а наш народ – відроджуватися» – сказано в передмові.

Книжка складається з двох розділів – документального й художнього. Обидва неможна читати спокійно.

У документальному написанні літераторами України долі конкретних жінок, із фотографіями, біографічною інформацією. Вдивляюся в очі на фото, і огортає такий відчай!.. За кожним нарисом – доля, біль. За кожною фразою – нескореність, сила, здатна винести все. За кожним дописом – надія, бо такий народ непереможний.

Художня частина мало відрізняється від документальної, бо пишемо про те ж саме, про сьогодні, зі свого досвіду, з новин, з розповідей знайомих. Бо всі ми – в середині цього пекла, і так, як напишуть письменники, ніхто не донесе правду про наше життя. Сюжет, оснований на інформації, підсилюється емоційним забарвленням, стає опуклим, зримим, залишається в пам'яті в образах і емоціях, чого часто не вистачає документалістиці. Саме в цьому – сила художнього слова.

Пройде час, і про цю війну почнуть забувати. Але вона постане зі сторінок книжок, які пишуться сьогодні. Слово – це теж зброя, яка не втрачає своєї сили й не залежить від технічного прогресу. Кожне оповідання – це звинувачення агресора на суді історії.

Книжка «Українська мати і війна» – уже друга збірка, у створенні якої беруть участь автори Кіровоградського обласного літературного об'єднання «Степ» ім. Віктора Погрібного. До першої, «Берегині України», увійшли оповідання Ніни Даниленко, Тетяни Микитась, Олександра Архангельського та Ольги Полевіної. До цієї, другої, крім нових творів цих же авторів, додалися оповідання Олени Трибуцької та Олександра Антоненко. Тобто, «степівчан» уже шестеро!

Я як голова літоб'єднання «Степ»

радію нашій співпраці. Письменники України повинні знати одне одного. Радію знайомим іменам, з якими познайомилася, працюючи над книжкою «Чи бачать небеса котів?», нашій спільній роботі, яку писали 36 авторів з України та зарубіжжя. Вдячна упоряднику й натхненнику цих проєктів пану Фіделєві Сухонісу, який знайшов можливість у такий час видати книжки, що є Свідками історії. Дякую нашим землякам із Канади й США, які допомогли в цій великій справі. Пишаюся, що наше слово відгукнеться через океан на іншій півкулі, бо те, що воно несе – вічне.

Бо незламність, відданість, відвага, любов, віра – вічні.

Ці книжки – рідні сестри нашої збірки авторів «Степу» – «Смертельний соль-дієз», виданій у 2024 році в м. Кропивницький.

Про всі ці збірки складно розповідати.

Їх важко писати.

Їх треба читати.

Щоб потім – ніде, ніколи... Людство повинне вчитися на своїх помилках...

Повинне...

Війна торкнулася кожного. Її тавро на всіх нас. Ми всі воюємо – хто зброєю, хто – донатом. Хто – Словом.

Сподіваюся, нам вистачить набоїв для Перемоги...

Ольга Полевіна (м. Кропивницький)

Фідель Сухоніс: «Історія української літератури ще з часів Івана Котляревського це найперше громадянська відповідальність письменників перед своїм народом»

Цього року дніпровський тележурналіст, видавець, письменник, дослідник західної української діаспори, засновник та шеф-редактор всеукраїнського щомісячника «Бористен», голова правління Дніпропетровської обласної організації НСПУ відзначає 45-тя своєї творчої діяльності.

– Хто був Вашим першим напутником в літературній діяльності?

- Мені складно сказати саме, хто був першим. Справа у тому що до письменницької справи я прийшов доволі рано ще у студентські роки. З огляду на це з часом мінялося моє літературне оточення. На загал я б вважав себе самоуком. Вчився на фізико-технічному факультеті дніпровського університету, навколо було суто «технічна» публіка, у родині всі так само належали до «фізиків». Хоча моя мати, Лариса Терентіївна, писали доволі емоційні вірші до днів народження своїх колег, а батько – Анатолій Арсентійович – у передвечір'я життя навіть видав художньо-публіцистичну книгу «Грудневі паростки».

Взагалі, вважаю, що письменника не можна навчити як слюсаря чи стоматолога. Так існують певні засадничі положення для цієї діяльності. Позаяк вони не її визначальними. Ви помічали, як цікаво спостерігати за виконавцями карооке у широкому гурті. Більшість навіть для не музиканта зрозуміло: страшенно фальшивить, тішить невірними нотами і карколомним вокалом. І лише одиниці справді можуть здивувати гарним співом. Бо виконавські таланти не лежать під ногами. Так і в літературі. Справжня народжується лише з під пера талановитих та здібних...

– Сучасні молоді автори торують шлях у літературу самі. Часто-густо навіть початківці ворожо ставляться до порад старших колег. Як вважаєте, таки потрібен такий собі «інститут наставництва»?

- Хоч я й зазначав вище, на мою думку, письменницька діяльність це найперше талант до цього додав ще обов'язкову працездатність, трудолюбство. Самокритично б зазначив, що, напевно, зміг би зробити у літературі більше. І відверто зізнаюся головна причина – не завжди у протистоянні з лінню отримує перемогу. Як тільки-но вона бере гору годі думати про творчі успіхи. Бо література – це ще важка праця, особливо у прозовому жанрі. Лише не далекі люди вважають, що писати – це не картоплю копати. Фізична робота виснажує – це правда. Але розумова не менше, а то й сильніше.

Щодо конкретної відповіді на Ваше питання вважаю таки, що «інститут наставництва» у літературі такі потрібний. З тієї простої причини, що молодий автор повинен зрештою мати ідеологічні, естетичні, духовні орієнтири. Адже справжній літератор – це не просто майстер «красного письменства». Це, найперше, морально-етичний орієнтир у суспільстві.

Формувати такі якості у молодого автора і покликані старші колеги. І тут хочу з приємністю зазначити, що я мав нагоду з кого брати гарний приклад. Не часто, але спілкувався з незабутнім Олесем Терентійовичем Гончаром, бачився з Дмитром Васильовичем Павличко, приятелював з Олегом Федоровичем Черногузом; так скалося у житті, що був у близьких стосунках із Валентин Лукичем Чемерисом. Нікого з цих славетних постатей вже не має серед нас. Але цілі фрагменти розмов з ними час від часу вириваються у моїй свідомості...

– Взагалі, іноді можна почути думку, що і Спілка не потрібна, що досягати успіху краще поодинці. Ви очолюєте Дніпропетровську обласну організацію НСПУ (ДОО НСПУ), до лав якої входить понад 40 письменників. Чи можете навести приклади того, що саме Спілка «відкриває двері» у професійну літературу молоді?

- Історія української літератури ще з часів Котляревського це найперше громадянська відповідальність письменників перед своїм народом. Наша нація у значній мірі вціліла саме завдяки творчості письменників. Це, наприклад, яскраво ілюструє феномен Тараса Шевченка. Я особисто знову і знову повертаючись до вивчення життя Тараса Шевченка, його унікальної постаті прийшов до несподіваної навіть для себе аналогії. Кріпак у російській імперії – Шевченко і римський раб Спартак. Спартак (який за 2000 років до того, як прийде в цей світ Тарас Григорович), підняв заворушення, що лишилося в історії на довгі-довгі роки. Так і наш Шевченко, який 24 роки (більшу частину життя) прожив у кріпацтві, зміг із рабства перевернути світ – і стати символом всього нашого українського народу й до сьогодення.

З огляду на вище зазначене, стає зрозумілим, що письменники, звичайно ж, потребують об'єднання. Не у «сталінському колгоспі», а дієвій творчій, громадській організації, яка стоїть на засадах державності, високодуховності, глибокого патріотизму.

Я задоволений тим, що у останні роки, попри навіть війну, лави обласної організації поповнила здібна, інтерактивна молодь. Щоправда, більшість з цього загалу жіноцтво. Це не природно, бо у соціумі передбачений гендерний паритет у різних ділянках людського буття та то вже інша тема.

Насамкінець, хотів би зазначити що разом з колегами з Дніпропетровська обласна організація НСПУ сповідує засадничу позицію січеславських літераторів. А саме: докладати зусиль аби ДОО НСПУ не на словах, а на ділі була соціально відповідальним громадським чинником.

– Якої думки про це Ваші колеги – професіонали? Тобто ті, чиї імена вже багато років відомі широкому загалу?

- Загальновідомо що творчі люди особливого психоемоційного складу. І їх думки та судження не завжди підпадають під загальноприйняті лекала. Тому доводиться визнавати, що серед нашого загалу є такі, котрі відповідають визначенню: «він любив себе у літературі». Напевно, така людська, а не лише письменницька натура, хворіти на нарцисизм, мати егоцентричний підхід до творчості, коли автор ставить власну особистість вище за художній твір. Але мені приємно зазначити, що я знаю багато літераторів, і в нашій обласній організації, котрі сповідують принцип «любити літературу в собі», за яким автор розчиняється у мистецтві.

– Між тим, вже багато років Ви активно підтримуєте авторів – і як шеф-редактор часопису «Бористен», і як голова правління ДОО НСПУ. Бо як інакше можна назвати багаторічну роботу з укладання численних збірників, публікації на сторінках журналу, який видається багато років. До речі, скільки років «Бористену»?

- Перший номер щомісячника «Бористен» вийшов у липні 1991 року. Як зараз пригадую його грудневе число. Україна готувалася до грудневого референдуму про підтвердження Незалежності і на обкладинці було зображено дитяче личко з підписом «Скажемо «так!» Незалежності України! Подбаємо про наше майбутнє».

З того часу ми не пропустили жодного номеру журналу, не полишили наші за-

садничі позиції. Журнал став справою мого життя. Тому зрадити його суть я просто не можу...

Силами редакції проводяться різноманітні літературно-мистецькі імпрези, творчі зустрічі, літературні івенти.

З 1992 року виходять книги серії «Бібліотека журналу “Бористен”». За цей час світ побачило десятки книг української тематики у різноманітніших жанрах.

– Також Ви ініціювали і проведення декількох літературних відзнак... Яких саме?

- Хотів би підкреслити, що за роки існування таких відзнак вони проходили певну трансформацію. До останнього залишалася лише суто літературною Відзнака імені американських меценатів імені Івана та Марусі Гнип для авторів-початківців протягом більше десяти років. З відходом у вічність добродія Івана Гнипа припинила своє існування і відзнака його імені.

У 2016 році було засновано Відзнаку імені Івана Багряного, котра присуджувалася разом з фундацією його імені з США. На жаль, після ліквідації Фундації імені Івана Багряного через природний відхід членства перестала існувати Фундація.

Натомість, у 2024 році разом із Фундацією «Прометеїв отвiт» (США) редакція заснувала Відзнаку імені Василя Макуха. Обидві нагороди вручаються не лише за літературну діяльність, а й з нагоди ювілейних дат, визначних подій, за вагомі досягнення в галузях науки, освіти, культури, активну державотворчу та громадську працю громадяни України і представники української діаспори, окремі колективи, установи, релігійні громади та інші юридичні особи.

Так само, як і Відзнака імені Олесея Гончара, яка була започаткована у 2003 році, разом з НТУ «Дніпровська політехніка» і котра вручається по сьогодні.

– На сторінках «Бористену» є й дописи членів української діаспори зі США, Канади тощо. Тобто, можна стверджувати, що українці і за кордоном залишаються патріотами, які не забули свого «коріння», які активно підтримують нас у боротьбі за незалежність, можливість бути вільними?

- Що завжди викликало в мене особисто повагу до українців США та Канади, інших країн так званої західної діаспори – це їх шанобливе ставлення до історичної пам'яті свого народу, свого національного коріння. Дехто з них вже народжений на чужині, часом, навіть ніколи й України в очі не бачив, а хтось зовсім маленьким полишив Вітчизну. Позаяк, повагу до своєї минувшини, до вікопомних дат ці люди бережуть протягом усього життя.

І тут найважливішим чинником за роки моїх багаторічних спостережень є родина. Скільки раз мені доводилося чути від знайомих у США чи Канаді розповіді про те як вони зі сльозами на очах проводжали своїх дітей до школи. Бо як правило, малюки опинившись перший раз поза межами рідного дому абсолютно не знали англійської. Батьки з ними «у хаті» розмовляли лише рідною мовою. У іншомовному середовищі інакше дитину не навчити своєму слову. Щоправда, за пару тижнів маленькі українці вже не мали жодних проблем з однолітками. Тут на допомогу свідомим батькам приходить сама природа людського дитинства. Але яку ж слід мати посвяту для свого народу, аби перейти такі непрості моральні та психологічні випробування для своїх дітей...

– Останні чотири роки важкі не тільки для нашої країни, суспільства, кожного окремого громадянина. Які завдання є головними для письменників? На що ви налаштуєте роботу обласної організації НСПУ?

- Дніпропетровська обласна організація НСПУ й надалі формує національний культурологічний простір регіону. Ми повинні залишатися у цей грізний час оплотом нашої моралі й духовності. Я б сказав такою світською Церквою.

Зміна поколінь не простий процес для будь-якої структури, а тим більш для творчого угруповання. Я радий що ці перетворення не пускають на самоплив мої колеги з правління Дніпропетровська обласна організація НСПУ. Виходять нові книги, робота триває...

– Стосовно нових книжок. Протягом останніх трьох років у Вас вийшло друком 3 книжки. І дві з них – про війну. Звідки берете сюжети?

– Крім того, Ви є упорядником двох збірників, у яких оспівується мужність українських жінок. Співавторами збірників є письменники з усієї України. Але Ви блискуче впорались із цією роботою. Може, задумали якийсь новий проєкт?

– Що саме Ви – як громадянин, письменник і журналіст – робите для України?

- Я не буду згадувати про волонтерство. Як на мене, під час війни цим у тій чи іншій мірі має займатися кожен. А на Ваше питання відповім так: для України сьогодні найперше стараюся бути справжнім громадянином. У часи смертельних викликів – це найважливіше.

– Ваша родина підтримує Ваші ініціативи? Які досягнення були б неможливі без підтримки рідних?

- Почну з найбільш значущої і хвилюючої події у житті нашої невеликої сім'ї. З початку цього річного лютого з до нас приєдналася Стефанія, наша з дружиною Оксаною Валентинівною єдина онучка. Вона за походженням біетнічна. Її батько маріупольський грек Валентин Косенко, який не зрадив Україні і з ризиком для життя продовжив службу у національній поліції, переїхавши до Дніпра. Тут він і познайомився з нашою донею журналісткою Дариною. Власне спочатку він став героєм її мас-медійного проєкту «Історії війни».

Стефочка поки-що пуп'янок. Але усіх нас уже тішать її перші усмішки, великі очі-оливки, як для немовляти, надзвичайно виразні вії та бровки. Вона неодмінно бути знати не лише українську, але й грецьку мову.

Тому що я з гордістю можу стверджувати, що у нас родина однодумців. Ми маємо спільні духовні, моральні та націонал-державні орієнтири. Без цього я не уявляю як може існувати повноцінна родина. На жаль, Стефочку вже ніколи не побачать наші з дружиною батьки, мати Валентина. Але ми усі докладімо зусиль щоб вона була щасливою в рідній Україні.

– *Сердечно дякую за щирі відповіді. Нехай щастить Вам і Вашій родині! Найкращого!*

ХМАРЕНЯТКО (казка)

Наталя Жиліна-Жура (м. Дніпро)

Сьогодні зранку в білої кучерявої Хмарки народилося Хмаренятко. Тато Вітер одразу полетів сповіщати весь світ.

Тільки-но Сонечко піднялося вище дерев, матуся запросила свого первістка на прогулянку.

Хмарка ніжно й міцно тримала долоньку малюка в своїй м'якій долоні.

Хмареня уважно роздивлялося світ, намагалося вирвати руку, пручалося і час від часу вигукувало: «Пусти! Хочу самостійно!».

Аж ось на широкому подвір'ї з'явилися симпатичні створіння.

- Мамо, хто це такі?

- То пані Киця і її Кошенятко.

Цікаве до всього маля зирнуло на свою матусю. Вона була просто біла і майже кругла, а пані Киця мала вушка, тендітні лапки та грайливого хвостика. Вся її пухнатість прикрашалася рудими і сірими смужечками.

Хмареня вивільнило з себе хвостика, чотири лапки і заворушило вушками.

- Чому ти не така, як пані Киця? – похнюпившись, спитало Хмареня.

Хмарка промовчала. Та ось Кошеня побігло за метеликом у зарослі лопуха. Спритна кішка одним стрибком наздогнала втікача і захопила гострими зубами за загривок. «Отакої!» - подумало Хмареня й розчаровано попрямувало з матою далі.

Попереду розлігся зелений соковитий лужок.

- Мамо! Дивись там инакші киці. Вони великі зі шпичаками на голові.

- Ні, моє любеньке, це пані Корівка з Телятком.

Пані Корівка була неймовірною красунею. Розфарбована чорними плямами різної форми і розміру. Очі з довгими віями. Вигнуті роги. На ніжках лискучі копита. Довгий хвіст закінчувався мітличкою.

Хмареня відразу випустило з себе такого ж хвоста і два довгих гострих різка.

- Чому ти не така, як пані Корівка? – тільки встигло запитати маля, як угледіло жінку. Доярка поставила цеберку під пані Корівку і почала доїти. Білі цівочки молока дзюрчали весело і пахли солодко.

Хмареня відвернулося. Образа на пані Корівку, що віддає Теляткове молоко, на доярку і на весь несправедливий світ бриніла в оченятах великими краплинами.

- Летімо! – смикнуло руку мале.

Ще трохи і внизу все змінилося. Поміж крислатих дерев лежала рівненька гальявинка. Де-не-де виднілися кущики, під одним ворохобилося багато пухнатих комочків. Біля них лежала мама з куценьким, наче іграшковим, хвостиком і сторожко наставленими довгими вушками. Всі були в гурточку веселі та м'якенькі.

Хмареня допитливо зиркнуло на матусю.

- Це зайченята і пані Зайчиха, – пояснила Хмарка.

У малого дослідника вже росли довжелезні вуха і куций хвостик.

- Ну чому ти не така? – смикнуло новим вушком Хмареня.

Матуся мовчки поцілувала маля.

У заячій родині щось сталося. Пані Зайчиха покинула малят і дременула до лісу. З іншого боку наближалася зовсім інша, така самісінька на вигляд пані Зайчиха. Вона підбігла до малят і стала догодовувати.

Вуха і хвіст Хмареня миттю сховало:

- У зайців кілька матусь?

- Ні, любеньке, зайчихи годують не тільки своїх зайченят.

Здивоване маля довго й уважно дивилося на білу майже круглу Хмарку, а потім запитало:

- А ти завжди будеш моєю мамою?

- На жаль, так, – ніби вибачилася матуся.

Хмареня ніжно пригорнулося до неї, а потім міцно-міцно обхопило маленькими рученятами:

- Пробач мені, будь ласочка, я не хочу іншу маму. Моя – найкраща!!!

Хмареня підняло очиці й оторопіло від здивування. Його матуся вигравала бузковим, рожевим, малиновим і блакитним, а на кучерявому волоссі лежала тоненька золота стрічечка.

Сонечко ховалося за обрій. Маля зачаровано мовчало. Все навкруги стало святковим.

Ось і тато Вітер повернувся з купою вітань. Лагідно обійняв свою родину.

- Тату, а ти знав, що наша мама найкраща з усіх? – захоплено вимовило мале Хмареня.

- Звісно! Матуся – це завжди свято!

Дорогі Друзі!

Від імені Товариства Української Мови (ТУМ-США) щиро вітаємо Вас і Ваших рідних з Великодніми святами і бажаємо скорого миру для України та її народу. Молимо Всевишнього захистити воїнів України від ворожих нападів.

Стараємося у різні способи допомагати Україні: через політичні та урядові можливості і гуманітарну поміч. Багато наших друзів американців також щедро жертвують на поміч Україні.

Надіємося, що мирне життя знову скоро прийде для народу України!

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Віра Боднарук, голова
Тов. Української Мови (ТУМ-США)

ЯЯЯЯ

У цікавому нью-йоркському журналі для середньошкільників із 3-го квітня 2026 року появилася цікава двосторінкова стаття “все про писанки” п.н. “A meaningful tradition for generation”.

Стаття ілюстрована колекцією українських кольорових писанок і світлиною гарних українських дівчат, які пишуть писанки. Автора не названо. Стаття пояснює значення слова писанка, дає зразки трьох різних писанок (крапанки, дряпанки та листовки) і пояснює як їх писати. Окремо пояснює символіку писання писанок.

За радянських часів в Україні заборонено писати писанки, але українські дівчата писали їх секретно. З відновленням незалежності Української Держави 1991 року, писання писанок відновилося з новою силою та енергією. 2000 року українці збудували в Коломиї гарний

Музей писанки, а в ньому зберігають понад 12.000 писанок, що символізують український Великдень.

Під час війни з Росією наші писанки символізують здатність українців швидко відновлювати фізичні та душевні сили та єдність і мир. Під цю пору українці живуть у різних країнах світу, тож знайомлять всі народи зі своїм прадавнім мистецтвом писання писанок, -- читаємо в журналі.

Названий журнал (The Junior Week. The World's best News @ Facts for young people) гарно інформує американських школярів про наші писанки, мистецтво писання писанок і їхню символіку.

Микола Дупляк (США)

Найбільша у світі писанка знаходиться в Канаді, у місті Вегревіль (Vegreville), провінція Альберта.

Наша Церква

Видання благословив Патріарх УПЦ КП Філарет. Бюлетень відіграє важливу роль в регіоні та Україні по наверненню населення до духовних витоків нації та релігійності. Виходить з вересня 2002 року. З грудня 2018 року додаток називається «Наша Церква»

Релігійний додаток часопису "Бористен"

№55 (2026)

Пасхальне послання Митрополита Київського і всієї України Епіфанія преосвященним архіпастирям, боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім православним вірним України

Дорогі брати і сестри! Христос Воскрес!

Сьогодні в церковних піснеспівах ми знову чуємо радісний заклик: «Воскресіння день, і просвітімось торжеством, і один одного обіймімо» (стихира Пасхи). До чого нас саме тепер спонукають ці слова?

Святий апостол Іоан Богослов свідчить: «Бог є світло, і немає в Ньому ніякої темряви» (1 Ін. 1: 5). Це сяння неприступного божественного світла (1 Тим. 6: 16) стає для людей явним через втілення Господа нашого Ісуса Христа. Про це також нагадують нам нині слова Євангелія, говорячи про Сина Божого: «У Ньому було життя, і життя було світлом людям. І світло в темряві світить, і

темрява не огорнула його» (Ін. 1: 4–5).

Ось це світло божественної благодаті, це сяння відвічної слави Божої, яке у Христі та через Христа явлене людям, – воно проганяє темряву зла й ніч гріховну. «Ніч минула, – свідчить апостол Павло у Посланні до Римлян, – а день наблизився: отже, відкиньмо діла темряви і зодягнімось у зброю світла» (Рим. 13: 12).

Ці апостольські слова і є поясненням для нас того, як нині, на Великдень, ми повинні «просвітитися торжеством». Адже світло Христове, світло життя не просто колись, у давній час, засяло від життєдайного гробу через воскресіння Спасителя – воно через нашу віру у Христа воскреслого нині стає для нас збро-

єю в боротьбі з темрявою віку цього.

Темрява не має своєї сутності, свого власного буття: вона – лише відсутність світла. Так само гріх і зло не мають власної сутності – вони виникають як темрява, як порожнеча там, де немає добра, правди, любові.

Однак коли ми в темряві засвічуємо лампаду, ліхтарик чи свічку, то навіть найглибша темрява відступає. Минулої зими, коли російська імперія зла намагалася занурити нашу Україну в суцільну темряву та холод, ми особливо пережили цей досвід. Ми боролися з темрявою зла, підтримуючи одне одного. Ми зберегли світло, людяність, надію. І все це стало для нас щитом і мечем, стало тією «зброєю світла», в яку апостол Павло закликає нас зодягнутися.

Безперечно, темрява і зло ще мають у цьому світі велику силу. Диявол спонукає своїх прислужників примножувати беззаконня, проливати кров невинних, нести в мирні оселі руйнування та смерть. Бачачи все це, страждаючи від цих проявів зла, ми можемо духовно і морально знесилюватися, адже сили людини не можуть бути самі собою невичерпними.

Однак нинішнє свято нагадує нам, що ані темрява, ані гріх, ані зло, ані сам диявол не можуть перемогти. Якщо мале світло від ліхтаря чи свічки в наших руках здатне відігнати темряву, то наскільки більшу силу має світло Христове, світло від Того, Хто іменується правдивим і незаходимим Сонцем?

Тому попри всі руйнування, страждання, попри втому від боротьби ми маємо просвітитися торжеством! Навіть у ці важкі часи війни Воскресіння Христове нехай наповнює наші душі неперемож-

ним світлом благодаті, силою жертвовної любові до Бога та до ближніх, до рідного народу й до нашої земної батьківщини – України. І нехай це світло буде нашою зброєю, щитом і мечем у праведній боротьбі з агресією російської імперії зла, у протидії всім ворожим підступам та спокусам лукавого.

«Нині все наповнилося світлом, небо і земля, і глибини підземні; нехай же святкує все творіння Христове Воскресіння» (третя пісня канону Пасхи), – знову і знову нагадує нам Церква. І ми з вами, дорогі владики, отці, брати і сестри, у цьому світлі торжества перемоги Божої оновимо нашу власну надію на перемогу правди й добра. Ми самі, просвітившись торжеством віри у воскреслого Сина Божого, будемо ділитися цією вірою та радісною надією на перемогу, вітаючи рідних і близьких та всіх зі світлим Христовим Воскресінням!

І серед цих вітань найперше ми звертаємося зі словами вдячності до наших захисників, до українських воїнів світла – наших новітніх героїв. Ми завжди підносимо за вас свої молитви, а особливо в цей Великдень просимо в Бога для вас захисту, допомоги в боротьбі та благословенної перемоги над агресором.

Ми ділимося великодньою радістю з тими, хто присвятив себе жертвовному служінню любові, та сердечно вітаємо наших волонтерів, медиків, вітаємо рятувальників та працівників комунальних служб – всіх, хто допомагає ближнім полегшити завдані війною страждання. Ми щиро дякуємо друзям та союзникам України у світі та всім людям доброї волі, адже лише об'єднаними зусиллями, примножуючи світло добрих діл, ми наблизимо час завершення війни та настання справжнього, Богом благословенного миру.

Як і завжди, у цей святковий час ми не маємо права забувати про тих, хто і в нинішній Великдень перебуває не в радості, а в стражданнях від накладеного на них ярма фальшивого «русского міра», в російській окупації, у ворожій неволі та в полоні. Ми молимося і просимо в Господа полегшити ваші труднощі та страждання, просимо захисту від людського озлоблення і зичимо скорого визволення.

Від тисячолітніх святинь золотоговерхого Києва, від його духовного серця – нашого кафедрального Софійського собору, від благословенного саду Пресвятої Богородиці, як віддавна іменується наша українська Києво-Печерська Лавра, вітання з Великоднем і добрі побажання та слова надії на перемогу світла і правди нехай долинають нині до всіх дітей України, де б ви зараз не жили, на батьківщині чи в розсіянні. Нехай великодня радість, любов до Бога і до Матері-України продовжують єднати нас попри всі перешкоди!

Вітаємо зі святом Воскресіння Христового Президента України, державну владу й місцеве самоврядування, всіх,

хто був обраний та покликаний волею народу до служіння суспільству. Нехай Бог благословляє ваші добрі справи, у всьому сприяє задля наближення перемоги над російською імперією зла та утвердження тривалого, благословенного миру.

Світло в темряві світить, і темрява не огорнула його. Це світло – від життєдайного гробу воскреслого Сина Божого, від місця поховання, яке стало символом і знаком перемоги правди, любові та життя. Тож наповнімося цим світлом, нехай воно буде нам зброєю проти зла, яке неодмінно зазнає поразки та осудження, бо воістину ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Епіфаній,
Митрополит Київський і всієї України

Пасха Христова, 2026 р.,
м. Київ

Божественна літургія на 40-й день упокоєння Святійшого Патріарха Філарета

У сороковий день від часу упокоєння Святійшого Патріарха Філарета, 28 квітня 2026 року, Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній очолив заупокійну Божественну літургію за Його Святістю у Володимирському кафедральному патріаршому соборі столиці.

Предстоятелю автокефальної Української Православної Церкви співслужили митрополит Львівський і Сокальський Димитрій, митрополит Донецький і Маріупольський Сергій, митрополит Черкаський і Чигиринський Іоан, митрополит Тернопільський і Кременецький Нестор, митрополит Білоцерківський Євстратій, митрополит Дніпровський і Січеславський Симеон, архієпископ Луганський і Старобільський Лаврентій, архієпископ Володимирський і Нововолинський Матфей, архієпископ Житомирський і Поліський Володимир, архієпископ Вишгородський Агапіт, єпископ Запорізький і Мелітопольський Фотій, єпископ Житомирський і Овруцький

Паїсій, єпископ Чернігівський і Ніжинський Антоній, єпископ Васильківський Єфрем, єпископ Богуславський Арсеній, єпископ Бориспільський Авраамій, єпископ Ірпінський Феодосій, єпископ Макарівський Рафаїл, настоятель собору протоіерей Борис Табачек, клірики собору та численне запрошене духовенство.

Після читання Євангелія Його Блаженство возніс особливу молитву до Господа за нашу Батьківщину, яка переживає час важких випробувань і небезпеки.

Під час відправи лунали молитовні прохання за воїнів, які захищають Україну, за владу й український народ, за спокій душ усіх полеглих оборонців Батьківщини та мирних жителів, які загинули під час війни, а також за приснопам'ятного Патріарха Філарета.

На завершення богослужіння Митрополит Епіфаній звернувся до присутніх із першосвятительським словом та очолив панахиду на могилі Святійшого владики.

ФУНДАЦІЯ «ПРОМЕТЕЇВ ОТВІТ»

Головним пріоритетом Фундації з осідком у США є сприяння у збереженні української свідомості та ідентичності, культурної спадщини і традиції серед широкого громадського загалу, особливо серед студентів вищих навчальних закладів в Україні та за кордоном, надання фінансової і моральної допомоги науковцям, студентам, винахідникам, громадським активістам ішим чинникам, котрі формують громадянське суспільство та демократію в Україні. За чинним американським законодавством пожертви надіслані до Фундації «Прометеїв отвіт» не підлягають оподаткуванню.

Promethean's Retort, P.O. Box 35, Lyndhurst, NJ 07071-0035
USA . 4petrop@verizon.net, 201 460 1364